

VICTORIA
INTERNATIONAL UNIVERSITY

*STRATEGIJA
RAZVOJA BIBLIOTEKE NA VICTORIA INTERNATIONAL
UNIVERSITY
ZA PERIOD 2023 - 2027. GODINE*

Mostar, 2023. godine

SADRŽAJ

UVOD.....	3
DUGOROČNI CILJEVI U RAZVOJU BIBLIOTEKE.....	3
MISIJA.....	4
VIZIJA.....	4
TEMELJNA ULOGA BIBLIOTEKE VICTORIA INTERNATIONAL UNIVERSITY.....	4
„OBOGAĆIVANJE“ BIBLIOTEČKOG FONDA VICTORIA INTERNATIONAL UNIVERSITY BIBLIOTEKE.....	5
ZADACI U EVALUACIJI STRATEGIJE.....	5
REPOZITORIJ.....	6
OSIGURANJE I UPRAVLJANJE KVALITETOM U RADU VICTORIA INTERNATIONAL UNIVERSITY BIBLIOTEKE.....	6

UVOD

Kontinuirani napredak i razvoj modernih tehnologija postavlja nove zahtjeve za moderne Univerzitete. S tim u vezi, oni su obavezni pratiti savremena naučna dostignuća, postaviti mjerljive indikatore i pratiti razvoj, između ostalih i bibliotečke djelatnosti. Victoria International University (u daljnjem tekstu: VIU) je opredjeljen za razvoj svog bibliotečkog sistema, na način da je univerzitetska biblioteka utemeljena na ciljevima kojima se postiže efikasan sistem rukovođenja čime se promovišu osnovne vrijednosti akademske zajednice: znanje, kvalitet, etika i intelektualne slobode. Na VIU je u cilju unapređenja naučno-istraživačkog rada donesen Pravilnik o nagrađivanju akademskog i naučno-istraživačkog osoblja. Univerzitet ima pristup online bibliotekama i publicistici. VIU osigurava pristup relevantnim bazama podataka kako studentima, tako i nastavnom osoblju. VIU osigurava prostorije i opremu, biblioteku, bibliotečku građu potrebnu za nastavni proces i naučno-istraživački rad. Studentima je u biblioteci dostupna obavezna i dodatna literatura. Biblioteka ima javno dostupan katalog bibliotečke građe i podatke o pristupu digitalnim bibliotekama i naučnim bazama podataka. Ustanova osigurava stručne i naučne časopise, minimalno po dva primjerka iz studijskih područja za cikluse studija koje izvode. Biblioteka djeluje kao posebna jedinica sa ciljem osiguranja uslova za izvođenje i unapređenje nastavnog i naučno-istraživačkog rada.

DUGOROČNI CILJEVI U RAZVOJU BIBLIOTEKE

Rad biblioteke VIU, omeden je temeljnim postulatima koji se ogledaju u sljedećem:

1. Temeljnim vrijednostima,
2. Pristup i očuvanje kolekcija,
3. Izgradnju bibliotečkog fonda visokoškolske biblioteke,
4. Promociju znanja i korištenja bibliotečkih usluga,
5. Unapređenje i razvoj bibliotečkog fonda i bibliotečkih usluga,
6. Razvoj bibliotečkog osoblja u 21. stoljeću,
7. Razvoj repozitorija teza, disertacija i drugih akademskih materijala.

Dugoročni ciljevi Strategije usmjereni su na promjenu shvatanja važnosti visokoškolskih biblioteka u izgradnji društva znanja, ali i promjenu shvatanja visokoškolskih biblioteka u akademskoj zajednici i široj javnosti. Osnovni zadatak biblioteke VIU, jeste da korisnicima (studenti, nastavno osoblje i šira akademska zajednica) odgovori na informacijski zahtjev. Ustanova osigurava u biblioteci najmanje 5.000 bibliotečkih jedinica po ciklusu studija. Prostor biblioteke je 50m², a čitaonice jednako 50m². Bibliotečke jedinice na raspolaganju su u štampanom ili elektronskom obliku. Spisak literature se nalazi u online bazi podataka, u kojoj je omogućeno pretraživanje putem web stranice www.viu.ba na kojoj se nalazi i navedeno radno vrijeme i kontakt.

Na web-stranici se nalazi i uputstvo za korištenje online baze. Biblioteka je učlanjena u bibliotečke baze. Univerzitet vodi evidenciju u biblioteci, popis bibliotečkih jedinica, koje su upisane u protokol biblioteke i svaka jedinica je uvedena u kartu knjige. VIU ukazuje na kontinuirano dopunjavanje fonda u cilju obezbjeđivanja potrebne literature i Časopisa. Pretraživanje je omogućeno po naslovu, autoru i temi. Ovim putem omogućeno je studentima,

nastavnom osoblju i drugim zainteresovanim korisnicima da putem web pretraživanja na brz i jednostavan način, sa bilo koje lokacije i u bilo koje vrijeme dobiju potrebne informacije o raspoloživosti literature, osnovnim podacima o autorima i literaturi, te je na taj način i pojam radnog vremena biblioteke u smislu uvida u fond pomjeren na 24h raspoloživosti za pretrage <https://viu.ba/elektronska-biblioteka/>. Zaposlenik/ca u biblioteci je formalno osposobljena za vršenje poslova bibliotekara. Studenti i osoblje najčešće koriste usluge biblioteke koristeći literaturu koja im je potrebna za praćenje nastave. Dnevno u prosjeku usluge biblioteke koristi oko 5 članova. Senat VIU je donio Odluku o nabavljanju nove udžbeničke literature i odredio rok za realizaciju iste do jula 2024. <https://viu.ba/senat/>. Diplomski, magistarski i drugi završni radovi pohranjuju se u biblioteci, a na raspolaganju su i putem web-stranice VIU u repozitoriju: <https://viu.ba/repozitoriji/>. Na web-stranici VIU, studentima, nastavnom osoblju i posjetiocima web-stranice na raspolaganju su i elektronske verzije Zbornika radova fakulteta i časopisa. Elektronske verzije na raspolaganju su putem linka: <https://casopis.viu.ba>. Rad biblioteke regulisan je Pravilnikom o radu biblioteke: <https://viu.ba/opci-akti-i-pravilnici/> i drugim općim aktima: <https://viu.ba/opci-akti-i-pravilnici/>.

MISIJA

BIBLIOTEKA VIU PRUŽA KVALITETNE BIBLIOTEČKE USLUGE, POVEĆAVA NIVO ZNANJA I ISTRAŽIVAČKIH SPOSOBNOSTI SVIH KORISNIKA USLUGA.

VIZIJA

UNIVERZITETSKA BIBLIOTEKA PREDSTAVLJA DIO OSNOVNE DJELATNOSTI UNIVERZITETA NA NAČIN DA MOTIVIRA SVOJE KORISNIKE O VAŽNOSTI NAUČNO-ISTRAŽIVAČKOG RADA PUTEM PRUŽANJA KVALITETNE USLUGE I DOSTUPNOSTI LITERATURE.

TEMELJNA ULOGA BIBLIOTEKE VICTORIA INTERNATIONAL UNIVERSITY

Bibliotečka djelatnost VIU ima osnovnu svrhu „posrednika“, odnosno posredovanja između korisnika i knjige/udžbenika. S tim u vezi je i osnovna svrha univerzitetske biblioteke u ispunjenje ovog cilja. Nivo razvoja bibliotekarstva i biblioteka odraz je civilizacijskog i kulturnog stanja pojedinog društva. Univerziteti osnivaju biblioteke koje mogu biti organizacijske jedinice VIU ili zasebne jedinice fakulteta i/ili akademija. Njihov status reguliran je zakonskim propisima i općim aktima matične ustanove. Temeljna uloga univerzitetske biblioteke se ogleda u stvaranju ambijenta za sve korisnike i to u funkciji:

1. **KREATIVNOSTI** - prostor za cjeloživotno učenje, podsticanje kreativnosti i inovativnosti,
2. **JEDNAKOST PRISTUPA** - promocija slobode i otvorenog pristupa znanju,
3. **INTEGRITET I ETIKA** - posvećenost profesionalnom integritetu i etičkim principima.

„OBOGAĆIVANJE“ BIBLIOTEČKOG FONDA VICTORIA INTERNATIONAL UNIVERSITY BIBLIOTEKE

VIU prikuplja, organizuje, i obezbeđuje trajni pristup informacijama u svim njegovim oblicima. Univerzitetska biblioteka treba nastaviti s razvojem fondova kako bi zadovoljile potrebe za podučavanjem, istraživanjem i učenjem. Očuvanje fondova mora biti jedan od prioriteta, a univerzitet mora preduzeti potrebne korake za kvalitetno očuvanje štampane i digitalne građe. Pristup građi mora biti slobodan, siguran i pojednostavljen. Univerzitetska biblioteka će pojednostaviti pristup fondu kako bi se mogao koristiti u bilo kom istraživačkom okruženju. Stručno će obraditi građu i učiniti je dostupnom, unaprijediti i razvijati strategije pretraživanja korisnika, unaprijediti pristup građi korisnicima s invaliditetom. Druga aktivnost se odnosi na očuvanje bibliotečkih resursa i bibliotečke građe. Razvit će i implementirati program za fizičko očuvanje građe (u skladu s relevantnim dokumentima iz bibliotečke oblasti). Univerzitetska biblioteka će se zalagati za uspostavljanje univerzitetskog konzorcijuma koji će raditi na selekciji različitih baza podataka u digitalnom obliku i stvaranju usluga za omogućavanje pristupa istim. Osim pretplata na komercijalne baze podataka, konzorcijum treba promovirati i upotrebu digitalne građe u otvorenom pristupu, a koja svojim specifičnim karakteristikama potvrđuje ispravnost i valjanost građe. Univerzitet će poštovati Standarde i normative HNK, odnosno BiH u pogledu dovoljnog broja bibliotečkih jedinica. Izgradnja fonda biblioteke treba biti usklađena s bibliotečkom politikom i usmjerena na korisnike. U prvom redu, fond univerzitetske biblioteke mora u cjelosti zadovoljiti nastavni plan i program. Nabavka bibliotečke građe za biblioteku podrazumijeva poznavanje naučnog područja u kojem biblioteka djeluje kao i poznavanje značajnih izvora informacija za to naučno područje. Nabavka bibliotečke građe za biblioteku se vrši planski i u skladu s akademskim planom i programom, potrebama korisnika i procijenjenim potrebama korisnika od strane bibliotekara. Izgradnja fonda biblioteke obuhvata: potrebe korisnika (na osnovu provedenih istraživanja), selekciju i/ili odabir građe, postupak nabavke, pročišćavanje fonda i procjenu vrijednosti fonda. VIU će nabavljati bibliotečku građu na različite načine, kupovinom, poklonima, izdavačka djelatnost i sl. Univerzitetska biblioteka u svom poslovanju promovira znanje i korištenje informacija kroz implementaciju programa informacijske pismenosti.

Program informacijske pismenosti podrazumijeva proces u kojem bibliotekar kontinuirano vrši edukaciju korisnika i omogućava korisnicima da nakon edukacije budu spremni da pronadu, organiziraju, evaluiraju i koriste informacije na etičan način.

ZADACI U EVALUACIJI STRATEGIJE

Ustanoviti program provođenja informacijske pismenosti koji će se primijenjivati u biblioteci, je jedan od najvažnijih ciljeva. Pored programa informacijske pismenosti potrebno je raditi na edukaciji korisnika kroz izvedbeni plan na temu korištenja svih dostupnih izvora biblioteke. Edukacija treba obuhvatiti upoznavanje s historijatom biblioteke, njenim ustrojem i osposobljavanje korisnika u korištenju. Potrebno je napraviti izvedbeni plan edukacije korisnika ne temu efikasnog korištenja usluga i izvora visokoškolske biblioteke. Bibliotečko osoblje kontinuirano treba da radi na unapređenju i razvoju bibliotečkog fonda i usluga prateći standarde, relevantne dokumente i savremene tokove u oblasti informacijskih nauka. Ovaj

segment poslovanja temelji se na konkretnim istraživanjima potreba korisnika, ali i kooperativnosti bibliotečkog osoblja na nivou VIU. Potrebno je raditi na promociji bibliotečkih usluga koristeći različite metode prezentiranja, uključujući društvene mreže i masovne prezentacije, a najprije službene web prezentacije. Kod promocije je jako bitna i izrada promotivnih materijala. Neophodno je kontinuirano provoditi evaluaciju potreba korisnika biblioteke, redovno vršiti evaluaciju potreba korisnika visokoškolske biblioteke metodom anketiranja i intervjua. Zadatak je da se kontinuirano provodi promocija bibliotečkog fonda i bibliotečkih usluga. Biblioteka treba izraditi marketinški plan koji će joj pomoći u promociji, a na svojoj službenoj web prezentaciji nuditi i redovno nadopunjavati sadržaje o bibliotečko - informacijskim uslugama. Pored toga, neophodno je vršiti evaluaciju rada biblioteke, na godišnjem nivou i raditi na unapređenju vještina i kompetencija bibliotekara kroz formalnu i neformalnu edukaciju. Na kraju neophodno je poticati bibliotekara na rad i učešće u različitim programima stručnog usavršavanja.

REPOZITORIJ

Kako bi podržale akademsku zajednicu u naučnim istraživanjima, VIU razvija savremenu platformu u digitalnom okruženju prilagođenu profilu korisnika. Neophodno je u kontinuitetu razvijati savremenu digitalnu platformu koja omogućuje pohranu i korištenje akademskih i drugih relevantnih materijala u digitalnom obliku. Univerzitetaska biblioteka treba nastaviti da radi na razvoju jedinstvene e-biblioteke. E-biblioteka uključuje e-udžbenike koji su dio Nastavnog plana i programa. Prilikom razvoja e-biblioteke treba voditi računa o autorskim pravima i izraditi set dokumenta koji će regulirati korištenje e-udžbenika u svrhu obrazovanja.

Nastaviti će se sa razvojem e-biblioteke VIU i pristupiti izradi dokumenata koji omogućavaju korisnicima slobodan pristup e-udžbenicima uz poštivanje autorskih prava.

OSIGURANJE I UPRAVLJANJE KVALITETOM U RADU VICTORIA INTERNATIONAL UNIVERSITY BIBLIOTEKE

Osiguranje i upravljanje kvalitetom je skup mjera i aktivnosti kojima biblioteka kao dio VIU iskazuje svijest, opredjeljenje i odgovornost za stalno unapređivanje kvaliteta vlastitog djelokruga djelovanja i aktivnosti od značaja VIU. Osiguranje i upravljanje kvalitetom je sastavni dio organizacije i redovnog funkcioniranja, rada i provođenja aktivnosti svih zaposlenih, komisija i drugih vezanih tijela Biblioteke. Osiguranje i upravljanje kvalitetom na nivou biblioteke je u potpunosti usklađeno sa Pravilnikom za osiguranje i upravljanje kvalitetom. Svi saradnici biblioteke su odgovorni za osiguranje i upravljanje kvalitetom u skladu sa smjericama i zahtjevima. Rukovodilac biblioteke je ovlašten za primjenu postupaka i metoda za poboljšanje kvaliteta unutar službe uz koordinaciju i saglasnost Odbora za osiguranje kvaliteta. Odbor za osiguranje kvaliteta je ovlašten za izdavanje smjernica, korektivnih i drugih mjera sa ciljem poboljšanje uspješnosti rada Biblioteke i poboljšanja kvaliteta kao i druge mjere koje budu relevantne za potpunu usklađenost sa Politikom osiguranja i upravljanja kvalitetom. Svi zaposlenici Biblioteke su odgovorni za primjenu mjera. Sredstva za rad biblioteke osigurava VIU. Financijska sredstva namijenjena biblioteci planiraju se

godišnjim planom. Revizijom bibliotečke građe obavezno se utvrđuje stanje na policama i biblioteci u cjelini, te osigurava čuvanje i zaštita bibliotečke građe. Istrošene i zastarjele knjige se otpisuju ili popravljaju. Otpisanu građu treba nadoknaditi nabavkom nove građe.

Indikatori upješnosti rada Biblioteke su navedeni u tabeli ispod:

Redni broj/oznaka	Naziv indikatora	Način mjerenja	Period mjerenja	Način izvještavanja	Odgovornost
SB-Ind 1	Interna evaluacija rada zaposlenika	Statistička obrada evaluacije u skladu sa smjernicama za provođenje evaluacije	Godišnje	U sklopu godišnjeg izvještaja o radu Biblioteke	Rukovodilac Biblioteke Služba za osiguranje kvaliteta
SB-Ind 2	Produktivnost rada u skladu sa referatom	Broj obrađenih zahtjeva/zadataka Pravovremenost obavljanja zahtjeva/zadataka Broj grešaka u realizaciji rada	Kontinuirano	U sklopu godišnjeg izvještaja o radu Biblioteke	Rukovodilac Biblioteke
SB-Ind 3	Produktivnost rada van definisanog referata po specifičnom nalogu/zahtjevu	Broj obrađenih zadataka/zahtjeva Pravovremenost obavljanja zadataka/zahtjeva Broj grešaka u realizaciji rada	Kontinuirano	U sklopu godišnjeg izvještaja o radu Biblioteke	Rukovodilac Biblioteke
SB-Ind 4	Korištenje biblioteke od strane korisnika	Ukupan broj korisnika Broj korisnika koji je koristio usluge biblioteke u tekućoj godini Broj posuđenih knjiga Prosječan broj dana vraćanja knjiga	Kontinuirano	U sklopu godišnjeg izvještaja o radu Biblioteke	Rukovodilac Biblioteke
SB-Ind 5	Stanje bibliotečke građe	Broj novonabavljenih naslova Broj uništene građe Broj nevracene građe Broj dotrajale građe Broj zastarjele građe	Kontinuirano	U sklopu godišnjeg izvještaja o radu Biblioteke	Rukovodilac Biblioteke
SB-Ind 6	Reklamacije, neusklađenosti i pritužbe na rad Biblioteke	Broj reklamacija/pritužbi/ neusklađenosti Pravovremenost razrješenja reklamacija/pritužbi/ neusklađenosti	Kontinuirano	U sklopu godišnjeg izvještaja o radu Biblioteke	Rukovodilac Biblioteke
SB-Ind 7	Realizacija plana i programa rada	Pregled ispunjenosti definisanih mjera, ciljeva i zadataka usvojenog plana i programa	Godišnje	U sklopu godišnjeg izvještaja o radu Biblioteke	Rukovodilac Biblioteke
SB-Ind 8	Korektivne mjere za unapređenje rada Biblioteke	Broj definisanih/naloženih korektivnih mjera Pravovremenost primjene/zaključenja definisanih/naloženih korektivnih mjera	Kontinuirano	U sklopu godišnjeg izvještaja o radu Biblioteke	Rukovodilac Biblioteke

Broj: S-234/23
Mostar, 21.09.2023. godine

Predsjedavajući Senata
Victoria International University
prof. dr. Mato Živković